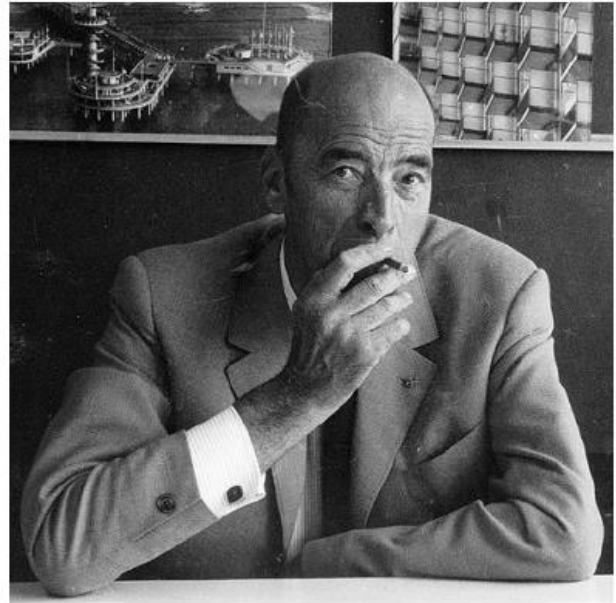

Iktinosprijs 2020

Rotterdamse
Academie
van
Bouwkunst

Juryrapport

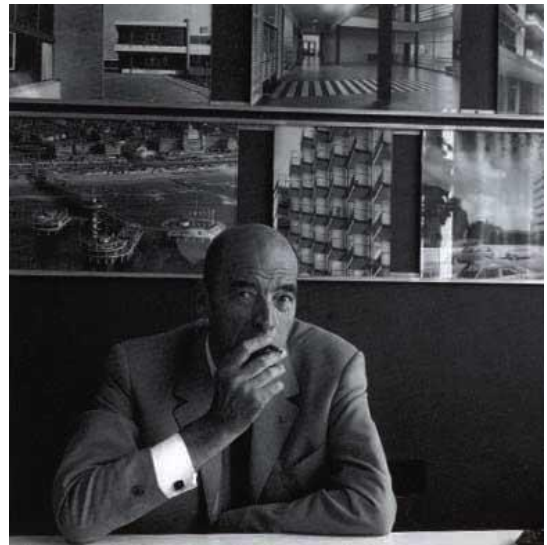
18 september 2020

Iktinosprijs 2020 / studiejaar 2019-2020

18 september 2020

De Iktinosprijs is in 1969 ingesteld door architect Huig Maaskant, medeoprichter van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst, met het oogmerk om jaarlijks die Academiestudent te prijzen die “*door kwaliteit en karakteristiek van het studieresultaat een (culturele) bijdrage heeft geleverd aan onderwijs, onderzoek en praktijk van architectuur of stedenbouw*”. Het ging Maaskant daarbij uitdrukkelijk om tussentijdse studieresultaten en dus niet om afstudeerprojecten.

Uit het studiejaar 2019-2020 is werk uit 31 van de 31 studio's voor de prijs voorgedragen. Vanwege COVID-19 was er dit jaar helaas géén Iktinostentoonstelling. De jurering heeft plaatsgevonden op basis van de projectdocumentatie op <https://studentenwerk.ravb.nl/>.

Jurering

Op woensdagavond 16 september kwam de jury *online* bijeen om het winnende project te selecteren. De jury werd geleid door **Martin Aarts** (voorzitter van de Stichting Vrienden van de Academie) en bestond daarnaast uit de alumni **Stephan Boon** (stedenbouwkundige, projectleider/stedenbouwkundige bij MVRDV), **Katarzyna Nowak** (architect, partner OBSURA en architect bij MVRDV) en **Amber Peters** (architect, projectmanager/conceptontwikkelaar bij Res & Smit). Chris van Langen (directeur RAVB) was de secretaris van de jury.

Voorafgaand aan de bijeenkomst hadden alle juryleden *online* de projectdocumentatie van de voor de Iktinosprijs genomineerde projecten bestudeerd. Na een welkomstwoord en een toelichting op de prijs en het jureringsproces, sprak elk jurylid zijn of haar voorkeuren uit en volgden verschillende discussierondes. Dat leverde de hierna genoteerde observaties en commentaren op.

Algemene observaties

De jury is onder de indruk van het brede palet aan studio's, variërend van klassieke opgaves die studenten gewoon moeten doen in het kader van de ontwikkeling van hun ontwerpvakmanschap, via relevante, actuele opgaves, zoals de studio's in het kader van de klimaatopgave, tot experimentele en ook artistieke opgaves, die studenten de mogelijkheid bieden hun eigen positie en stem in het vak te ontwikkelen en articuleren. De jury is dan ook blij dat de Academie zich zichtbaar aan het verbreden is, deels voorbij de noodzakelijke, maar niet zaligmakende focus op vakmanschap en is verheugd dat de vakmatige blik op de toekomst zo zichtbaar is in het studiowerk.

In het verlengde hiervan is de jury ook aangenaam verrast door het hoge niveau en de rijkdom van de projecten die ze heeft mogen bestuderen. Ondanks het besef dat het natuurlijk om de topselectie van de projecten uit 2019-2020 gaat, vormen de beoordeelde projecten een indrukwekkend geheel aan ontwerpkracht en originaliteit, durf en degelijkheid, sprankeling en professionaliteit, soms welhaast geniaal, soms uitmondend in een schitterend ongeluk. De jury hoopt dat deze trend zich voortzet en dat de opvolgers van de genomineerden nog verder, soms nog extremer, durven te gaan.

Ook is de jury verheugd over de aandacht voor Rotterdam in de studio's en de opgaven. Rotterdam verdient het, maar heeft het ook nodig, dat de studenten van de Rotterdamse Academie van Bouwkunst haar opgaves adresseert en tegemoet treedt met hun heerlijke, verfrissende, schurende en wringende ontwerpkracht. Blijf dat doen!

Tot slot sprak de jury haar intense hoop uit dat de jurering van de Iktinosprijs volgend jaar weer 'gewoon' fysiek kan, dat de jury weer langs posters en maquettes kan lopen en al discussiërend in de fysieke nabijheid van het werk tot haar oordeel kan komen.

Commentaar van de jury over specifieke projecten

Elementair Ontwerpen door Aria van Steijn (Architectuur)

Studio 'Elementair Ontwerpen'

Docenten: Jasper de Haan, Violette Schönberger, Ernie Mellegers, Kras Bocklandt

Commentaar van de jury

Een mooie eerste oefening in het ontwerpen van verschillende architectonische ruimten. De visueel zeer heldere tekeningen zijn overtuigend en verdienen een coherenter aanvulling dan de renders.

Romeins Palazzo door Melvin van den Houdt (Architectuur)

Studio 'Romeinse Palazzi'

Docenten: Hans van der Heijden, Theo van de Beek, Like Bijlsma, Rémy Jansen

Commentaar van de jury

Een interessant project dat de beschouwer uitnodigt zich erin te verdiepen. De conceptuele kracht van de ontworpen overgang van publiek naar privaat zou echter gebaat zijn bij een sterkere atmosferische verbeelding van de ervaring van de gebruiker.

Stadhuis Passage door Willemijn Meeusen (Architectuur)

Studio 'Stadhuis Rituelen'

Docenten: Gert Kwekkeboom, Wouter Tooren, Kaita Shinagawa, Christianna Tsigkou

Commentaar van de jury

De ontleding van het bestaande politieke systeem in een publiek-stedelijk fenomeen is niet alleen een mooie, maar ook een relevante vondst, die ook goed is uitgewerkt. Een krachtigere visuele verbeelding had de radicaliteit van het concept beter laten landen.

Diezepak 's-Hertogenbosch door Kevin van Elten (Stedenbouw)

Studio Atlas Den Bosch

Docenten: Ivar Branderhorst, Franz Ziegler, Paul Broekhuisen Gerrit Timmers

Commentaar van de jury

Een op alle schalen helder en mooi gepresenteerd project, met een zeer gedegen uitwerking, waarin een rijkdom aan typologieën te ontdekken is. Gezien de ambitie van het project, was een wat minder tamme, wat aangrijpender benadering sterker geweest.

Welcome Home(s) door Maarten de Witte (Stedenbouw)

Studio 'Global Village Veldhoven'

Docenten: Jan Vermeulen, Maxime Peeters, Tijs van den Boomen, Remco van de Craats

Commentaar van de jury

Een intelligente, goed verbeelde oplossing voor de eenzaamheid van expats, die geworteld is in een prettige vorm van positief denken. De belofte van het concept smeekt echter om een veel stevigere, en wellicht radicalere articulatie.

Rituals of the Bathhouse door **Bart-Jan van Wijk (Architectuur)**

Studio 'Cooking and Making'

Tutors: Andy Yu, Hinke Majoer

Commentaar van de jury

Een project dat de sensitiviteit en het observatievermogen van de ontwerper bloot legt middels inspirerende, heldere en persoonlijke beelden. Dat smaakt naar meer, dat in dit kwartaalproject helaas ontbreekt.

Olympic Phenotype door **Montei di Matteo (Architectuur)**

Studio 'Positioneren'

Docenten: Klaas van der Molen, Lucas Verweij

Commentaar van de jury

Een indrukwekkend onderzoek, dat overdonderend is in de welhaast onuitputtelijke vormrijkdom. Het is misschien wel te veel voor een kwartaalstudio. Meer focus had zowel het project als het definiëren van de eigen positie geholpen.

Een nieuwe blik op stadsvernieuwing door **Ayla Stomp (Architectuur)**

Studio 'Stadsvernieuwing Revisited'

Docenten: Marjolein van Eig, Stef Bogaerds, Sebastian van Damme

Commentaar van de jury

Een heel knap, degelijk en goed uitgewerkt project, waarin het geambieerde buurtgevoel zeer voorstelbaar boven komt drijven. Hoewel naïviteit een productieve eigenschap voor ontwerpers is, zorgt het in dit geval voor te veel spanning tussen verhaal en ontwerp.

De duur van duurzaamheid door **Charlotte Meijerink (Architectuur)**

Studio 'No Waste = No Copy Paste'

Docenten: Ferry in 't Veld, Nina Aalbers, Woud Jansen

Commentaar van de jury

Het mooie materialenonderzoek is een relevante les voor iedere architect; gebeurde dat maar vaker! Het leidt tot een sterk en eenvoudig ontwerp, dat echter, om echt impact te hebben, scherper gearticuleerd had kunnen worden.

Cultuurhuis Pompenburg door **Ayla Stomp (Architectuur)**

Studio 'Een centrum voor Pompenburg'

Docenten: Rianne Janssen, Tobias Tonch

Commentaar van de jury

De tweede nominatie van Ayla: knap! Het project start met een sterk statement, dat degelijk is uitgewerkt. Maar de kracht die het statement in zich draagt, is wellicht toch niet voldoende op waarde geschat; de trap had zoveel meer kunnen zijn!

Border and Event door **Frieder Vogler (Architectuur)**

Studio 'Crossing Borders - Overslag'

Tutors: Carolien Schipper, Negar Sanaan Bensi

Commentaar van de jury

Een mooi onderzoek. Het sterke concept, dat zich richt op de relatie tussen programma en ruimte, is op een prachtige manier gearticuleerd en gevisualiseerd. De referentiële gelaagdheid van het onderzoek had echter een meer uitgesproken ontwerpkracht verdiend.

Mausoleum 0-RD-10-M door **Lars Fraij (Architectuur)**

Studio 'Pozen'

Docenten: Tim Peeters, Thomas van den Berghe, Stef Bogaerds, Paul Swagerman

Commentaar van de jury

Het getuigt van moed om een dergelijk controversieel statement te maken. Een statement, voorzien van een prikkelende titel, dat een relevant thema adresseert en voorziet van een intelligent concept. Maar als je er wilt staan, moet je er ook staan en de radicaliteit niet willen verhullen.

Basisschool De Bonte Geit door Luïsa Jacobse (Architectuur)

Studio 'School for the Timber Age'

Tutors: Jan Nauta, Benjamin Filbey, Wilma Kempinga, Ernesto Yélamos

Commentaar van de jury

Een project dat de jury blij maakt en vrolijk stemt. Niet alleen vanwege de krachtige relevantie van het concept en de degelijkheid van het ontwerp, maar ook dankzij de schoonheid van de maquette. De aandacht voor de maquette heeft echter ook de tijd weggenomen om het project middels tekeningen beter toe te lichten.

Sculpting Time I Owl Enclosure door Bram Franken (Architectuur)

Studio 'Artis Islands'

Tutors: Claudio Saccucci, Roxane van Hoof, Joost Emmerik, Lynne Brouwer

Commentaar van de jury

Het glorieuze narratief en de prachtige beelden sleuren de jury tot diep in de mentale krochten van het wonderbaarlijke ontwerpershoofd. Om daar vervolgens volledig te verdwalen. Is het geniaal of is het een farce? Is het architectuur of is het kunst? Een geschreven en getekend manifest dat in ieder geval tot nadenken stemt.

STADSmuseum Den Haag door Marjolijn Vrolijk (Architectuur)

Studio 'Kunstmuseum Den Haag'

Docenten: Jasper Stigt, Oscar Vos, Thomas Dieben, Birgitte Hansen, Luciano Pinna

Commentaar van de jury

Een uiterst moedig project. Niet alleen in algemene zin, door op lucide wijze de typologie van het museum ter discussie te stellen, maar ook specifiek, als het gaat om de noodzaak Kunstmuseum Den Haag aan de stad te verbinden. Blijf zo moedig en vind het verhaal dat die moed tot krachtig spreken dwingt.

De kracht van de buurt door Merve Böyük (Stedenbouw)

Studio 'Nieuwe Typologieën voor Zuid'

Docenten: Jan Konings, Arna Mačkić, Mark Minkjan

Commentaar van de jury

Een project dat een aantal relevante en uiterst actuele thema's aan de orde stelt. De these dat armoede met behulp van participatie en stedenbouwkundige ingrepen bestreden kan worden, is uitdagend en het project zet eerste, heel voorzichtige stappen om die these te onderzoeken. Ga daar vooral mee door!

Hoog & Droog door Robert Zandjans (Stedenbouw)

Studio 'Zoektocht naar suburbane stedelijkheid'

Docenten: Wander Hendriks, Like Bijlsma, JaapJan Berg, Liesbeth Levy

Commentaar van de jury

De zoektocht naar suburbane stedelijkheid wordt in dit project voltrokken middels een goede analyse, een heldere strategie en een reeks overtuigende ingrepen, die niet alleen passen bij Zoetermeer, maar de stad ook echt zouden kunnen helpen. En toch. Smeekt het vraagstuk niet om meer zeggingskracht?

The Joint, Cork in a new Light door Laura Aletrino (Architectuur)

Studio 'Prototyping Transformator'

Docenten: Antoine van Erp, Mitchel Verkuijlen

Commentaar van de jury

Interessant idee dat geleid heeft tot een mooie studie naar de mogelijkheden van kurk. Daarmee is het bovenal een goede oefening in het kader van de ontwikkeling van het vakmanschap, zoals wel voor meer van de kwartaalstudio's geldt.

Het tektonisch raamwerk door Mark van Wasbeek (Architectuur)

Studio 'Tektoniek'

Docenten: Merijn Muller, Gosia Olchowska

Commentaar van de jury

Indrukwekkende gevelstudie die heeft geleid tot een echt mooie gevel met een prachtige schaduwwerking, verbeeld middels heerlijke tekeningen. Maar ook hier geldt dat de jury het eerst en vooral als een relevante oefening in het architectonisch kunnen ziet.

Het dal van de nachtegaal door Mees Dijkman (Architectuur)

Studio 'De straat als ecologische vrijplaats'

Docenten: Piet Vollaard, Jacques Vink, Marit Janse

Commentaar van de jury

Opnieuw een project waar de jury blij van wordt. Deze keer door de opgave én door het project zelf, waarin het vraagstuk van de biodiversiteit goed is onderzocht en helder vertaald in een prachtige presentatie van een teder ontwerp.

Oud-Mathenesse onder BTK door Gian Burgers (Architectuur)

Studio 'De stad onder BTK'

Docenten: Bas Driessen, Eric Frijters, Duong Bui

Commentaar van de jury

Een relevant project vanwege de moedige poging om middels realistische, bescheiden ingrepen de betekenis van de klimaatopgave te verbinden aan de toekomst van de wijk. Dit project heeft wel enigszins geleden onder de online jurering: de imponerende tekening was digitaal moeilijk leesbaar te krijgen.

Groene Drager door Sophie Mensonides (Architectuur)

Studio 'De strijd om het Poortgebouw'

Docenten: Steven Broekhof, Wouter Hermans, Iris Wijn

Commentaar van de jury

Een spannend concept, ook omdat het gezien de opgave niet meteen voor de hand ligt, maar ook relevant voor desbetreffende locatie. Een dergelijk project verdient echter een meer gefocuste uitwerking en een minder ecclectische presentatie.

Monument Oude Westen door Mark van Wasbeek – Architectuur

Studio 'Het min of meer verborgen hofje'

Docenten: Frederik Pöll, Brigitta van Weeren

Commentaar van de jury

Een intrigerend project, waarin een goed en mooi typologisch onderzoek, gestut door vele referenties, tot een helder en goed gepresenteerd ontwerp leidt. Misschien iets te ecclectisch, maar dat is in dit geval wel lekker. Als het project meer tijd had gekregen – geen kwartaal, maar een semesterstudio – had het bij de topprojecten gehoord.

Tweede ronde

Ondanks de waardering voor de hiervoor genoemde projecten wilde – of eigenlijk: moest – de jury nader van gedachten wisselen en discussiëren over de volgende acht projecten:

Een nieuwe reconstructie van M4H door Sven Schouten & Jesse Wijnen (Architectuur)

Studio 'Hi-Rise'

Docenten: Stefan Prins, Albert Takashi Richters, Arjen Knoester, Gert Ververs, Pim Peters

Commentaar van de jury

Dit moedige project treedt een relevante thematiek tegemoet met een krachtig statement en een goede strategie. De prachtige visuele uitwerking (het sterkst van alle projecten) maakt duidelijk dat de ontwerpers ervan niet alleen een heldere visie kunnen formuleren, maar ook kunnen leveren. De jury was echter enigszins verdeeld over het karakter van het project – nogal *corporate*, maar ook weer niet *super stiff* – dat enigszins wringt met de visie. En om echt *mind blowing* te zijn, had de uitwerking radicaler gemogen.

COPY CAT door Dave van Toor (Architectuur)

Studio 'Generic vs Specific'

Tutors: Bart Hollanders, Laurens Boodt, Vlad Ionecu, Dirk Jaspaert, Sven Beirnaert

Commentaar van de jury

Een project met een verwarrende, enigszins mystificerende, maar vooral eigenwijze gelaagdheid. Het onderzoek bereikt een zelden getoonde theoretisch-historische diepgang en de vertaling ervan naar het ontwerp is zowel intrigerend als pakkend. De open uitnodiging, zelfs zachte dwang, om je in het project te verdiepen, maakt echter ook zichtbaar dat de eigen ontwerpmatige stoerheid enigszins ondersneeuwt in het geweld van de collage van referenties.

Garage door Joppe Kusters (Architectuur)

Studio 'Drager en Inbouw'

Docenten: Renske van der Stoep, Servie Boetzkes, Georges Taminiau, Kirsten Hannema

Commentaar van de jury

Een indrukwekkende en super interessante en relevante studie, resulterend in een prikkelend én ontworpen statement over de rol van de architect in tijden van de klimaatcrisis. De catalogus als ontwerpresultaat is knap, interessant én geloofwaardig en maakt het tot een echt *cool* project. Maar wel een project dat enerzijds net iets meer focus had verdiend en anderzijds, zelf, om een volgende, meer generieke stap vraagt.

Mekong in the Making door Ronja Dmoch (Architectuur)

Studio 'Wet Urbanism'

Docenten: Bram van Ooijen, Anne Loes Nillesen, Joep Janssen, Joost van Dijk, Liselotte de Haan

Commentaar van de jury

Dit project heeft ongelooflijk veel in zich: het is een mooi project, enorm relevant, visionair ook (en dus tegelijkertijd een beetje naïef), in zijn visuele verbeelding extreem goed, helder en krachtig én het durft, naast oplossingen aan te dragen, ook vragen te stellen en vragen onbeantwoord te laten. Ondanks dat er hier en daar wat losse eindjes zijn, is het, zeker voor een 1ste jaars project, echt *stunning*.

Recreation Revisited door Thijs de Boer (Stedenbouw)

Studio 'Lekker weg in eigen land'

Docenten: Alexander Herrebout, Mieke Dings, Catja Edens

Commentaar van de jury

Een heel goed project dat in zijn trefzekere combinatie van stedenbouw, architectuur en landschapsarchitectuur, een belangrijke thematiek adresseert. De prachtige presentatie neemt de beschouwer mee in de gelaagdheid en compleetheid van het project, dat van een superhoge, professionele kwaliteit is en het zich vormende handschrift van een topontwerper verraad. Maar, wellicht omdat het als resultaat van een kwartaalstudio toch maar moeilijk kan concurreren met semesterprojecten, uiteindelijk niet van voldoende zeggingskracht.

Derde ronde

Het viel niet mee om uit zoveel goede projecten een keuze te maken. Maar hoe enthousiast de jury, of soms: een deel van de jury, ook was over de hiervoor genoemde projecten, er waren drie projecten die er, voor de jury, bovenuit staken: projecten die de jury dwongen elkaar nog verdergaand te ondervragen en nog dieper in de ogen te kijken.

Brojerdi Paleis door Mojdeh Amiri (Architectuur)

Studio 'Architectura & Natura'

Docenten: Sander Rutgers, Lauren Dierickx, Jan Minne, Frederik Willemarck

Commentaar van de jury

Er zijn soms van die projecten die het rationele oordeelsvermogen de mond snoeren omdat de beschouwer door de schoonheid van de poëtische beelden volledig door het project wordt opgezogen. Dit is zo'n project dat een ander register van beschouwen aanspreekt: inspirerend, intrigerend, betoverend en meeslepend. Een project dat je pakt, je raakt, een mogelijke werkelijkheid ontvouwend die je nog niet eerder hebt waargenomen (zelfs in digitale vorm) en dat een stevig vermoeden van een eigen stijl van de ontwerper laat indalen. Maar daardoor ook een project dat moeilijk te duiden is in rationele termen, waarschijnlijk ook helemaal niet gerationaliseerd wil worden.

Operatie Paalrot door Thijs de Boer (Stedenbouw)

Studio 'Ontwerpen aan de Ondergrond'

Docenten: Jens Jorritsma, John de Groot, Lucas Zoutendijk

Commentaar van de jury

Soms zijn er projecten die juist wel het rationele register aanspreken, de beschouwer bij het hoofd grijpen en doen beseffen dat het ontwerpmatig denken en handelen er echt toe kan doen. Dit is zo'n project: indrukwekkend, innovatief, coherent, prachtig gepresenteerd, super professioneel, vernieuwend en super relevant, juist ook voor Nederland en Rotterdam. Een strategisch project, waarin technische, maatschappelijke en ruimtelijke aspecten innig verbonden zijn en dat tot echte oplossingen leidt, Rotterdams en tastbaar. De ontwerper heeft echt iets te pakken én doet dat op een geheel eigen wijze.

The New Delta Economy door Luuk van Zwam (Stedenbouw)

Studio 'Marseille-Fos-Rotterdam'

Tutors: Albert Richters, Mike Fritsch, Stefanos Filippas, Dimitri Jeannotat, Valentin Bansac

Commentaar van de jury

En soms zijn er projecten die je simpelweg de adem benemen omdat het eigenlijk te veel is om te bevatten. Dit is zo'n project: ongelooflijk en welhaast meedogenloos compleet, eigenlijk op het niveau van een goed afstudeerproject, en super relevant en actueel, in zijn overtuigende combinatie van ecologische en economische sensitiviteit en geloofwaardigheid. Een project waarin echt alles is alles onderzocht én ontworpen, echt door de schaalniveaus heen, waarin alle kritische vragen die je kan hebben, gaandeweg worden beantwoord. Overdonderd én blijmoedig gaat de beschouwer zitten en geniet.

En de winnaar van de IKTINOSPRIJS 2020 is ...

Het mag inmiddels eenieder duidelijk zijn dat een keuze maken uit deze drie indrukwekkende projecten de jury niet gemakkelijk viel. De argumenten voor elk van de projecten vlogen heen en weer en waren eigenlijk steeds weer onontkoombaar. Sterker nog, de naam van de winnaar stond lange tijd absoluut niet vast. En voor het eerst in jaren wees ook de omschrijving van het oogmerk van de prijs door Maaskant de jury maar in beperkte mate de weg. Immers, Maaskants' opdracht om jaarlijks die Academiestudent te prijzen die *“door kwaliteit en karakteristiek van het studieresultaat een (culturele) bijdrage heeft geleverd aan onderwijs, onderzoek en praktijk van architectuur of stedebouw”* zou door elk van de drie gestand gedaan kunnen worden. Gedurende de discussie bleken aanvullende criteria noodzakelijk, zoals compleetheid, zeggingskracht en de wauw-factor, de “... winner quality”. Uiteindelijk moesten een ongelooflijk niveau en oogstrelende schoonheid het afleggen tegen de overtuigingskracht van de innovatieve, eigen stem van de ontwerper. De winnaar van de Iktinosprijs 2020 is dat project dat er, naar de mening van de jury, het best in is geslaagd ons mee te slepen in een tot op heden onbekende, maar geloofwaardige en overtuigende toekomst:

‘Operatie Paalrot’

van

Thijs de Boer